

1 **Utkast til internasjonal uttalelse fra sekretariatet:**

2 **En tryggere og mer rettferdig verden**

3 **Trygghet for Norge**

4 **Innledning**

5 Vi lever i en turbulent verden. Kriger raser i Europa, Midtøsten og Afrika. Folkeretten utfordres.
6 FN-systemet er under press. Dette gir dyptgripende internasjonale utfordringer som også
7 rammer Norge.

8 Arbeiderpartiets utenrikspolitikk har helt siden 1945 vært forankret i to grunnpilarer. Den ene er
9 FN og folkeretten, som fundament for en regelstyrt verdensorden som grunnlag for internasjonal
10 stabilitet og norsk sikkerhet. Den andre er et sterkt forsvar og en transatlantisk
11 sikkerhetsallianse gjennom NATO, med USA som vår viktigste sikkerhetsgarantist. Disse
12 grunnpilarene skal fortsatt være styrende for Arbeiderpartiets utenrikspolitikk.

13 Arbeiderpartiets utenrikspolitikk har som overordnet målsetning å verne om Norges suverenitet
14 og trygghet. Norges sikkerhet er uløselig forbundet med internasjonal sikkerhet og stabilitet.
15 Norge må derfor fortsette å prioritere et konsekvent forsvar av folkeretten, internasjonal
16 konfliktløsning og globalt samarbeid. Bare slik kan vi føre en interessebasert og prinsippfast
17 utenrikspolitikk.

18 Arbeiderpartiets grunnleggende verdier om frihet, solidaritet og like muligheter er også styrende
19 prinsipper for vårt internasjonale engasjement. Vi vil søke samarbeid, styrke demokrati,
20 menneskerettighet, likestilling og bærekraftig utvikling. Fordi det er i vår interesse.

21 **Den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen**

22 Norge står i den mest alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen siden andre verdenskrig.
23 Russlands ulovlige angrepskrig i Ukraina har rystet den internasjonale ordenen. Det er igjen
24 stormaktskrig på vårt kontinent. Russlands ønske om å endre grenser med makt utgjør et
25 tydelig brudd på folkerettens mest grunnleggende regel om respekt for andre lands suverenitet.
26 Krigen er ikke bare definerende for Ukraina og ukrainernes fremtid, men den er også
27 definerende for Europa, europeisk sikkerhetspolitikk og for Norge. Noe av det viktigste Norge
28 kan gjøre for å trygge egen sikkerhet er å støtte Ukrainas frihetskamp.

29 Helt siden starten av fullskalainvasjonen har Norge stått ved Ukrainas side, og bidratt med
30 betydelig politisk og økonomisk støtte. Så langt har vi forpliktet oss til å bidra med 217 milliarder
31 kroner til Ukraina fra 2022 til 2030. Det er viktig både for å hindre at Russland vinner den
32 ulovlige angrepskrigen, men også for at Ukraina skal være best mulig rustet for freden den
33 dagen krigen tar slutt. Med Arbeiderpartiet i regjering har vi sørget for at støtten til Ukraina er
34 basert på Ukrainas behov. Vårt betydelige militære bidrag til Ukrainas forsvarskamp har blant
35 annet finansiert kritisk nødvendig luftvern trening av ukrainsk personell og andre viktige tiltak for

36 å støtte Ukrainas forsvarskamp. Den sivile støtten Norge gir til Ukraina bidrar til å opprettholde
37 viktig energiinfrastruktur, sikrer budsjettstøtte til ukrainske myndigheter slik at de har mulighet til
38 å opprettholde tjenester til vanlige folk, og gir støtte til viktig humanitær innsats i Ukraina og i
39 områdene rundt.

40 Arbeiderpartiet mener at Norge skal fortsette den betydelige støtten til Ukraina så lenge det
41 trengs, basert på ukrainske behov.

42 *Det sikkerhetspolitiske ankerfestet*

43 Norges sikkerhetspolitiske ankerfeste er i NATO. Det skal det fortsette å være. Med
44 Arbeiderpartiet i regjering nådde Norge i 2024 for første gang NATOs to-prosentmål.
45 Betydningen av en sterk transatlantisk forsvarsallianse er viktigere enn på svært lenge.
46 Trusselbildet er i rask endring, hvor nye virkemidler og aktører dominerer hybride trusler blir
47 stadig farligere. NATO spiller en stor rolle i å utforme hvordan vi møter disse truslene.

48 Europa må ta større ansvar for europeisk sikkerhet. Norges aller nærmeste allierte er de andre
49 nordiske landene. Betydningen av at hele Norden nå er samlet i NATO, er en viktig utvikling.
50 Arbeiderpartiet er positive til økt samarbeid om nordområder og Arktis i NATO. Den geografiske,
51 politiske og sikkerhetspolitiske nærheten til de baltiske landene gjør at arbeidet i den nordisk-
52 baltiske kretsen blir stadig viktigere. Arbeiderpartiet mener at fordypningen av samarbeidet med
53 Storbritannia og Tyskland er særlig viktig. Dette samarbeidet er avgjørende for å møte dagens
54 sikkerhetsutfordringer og sikre stabilitet i vår region.

55 Som en del av dette styrker vi også vårt eget forsvar. Siden Arbeiderpartiet tok over
56 regjeringsmakten i 2021, er forsvarsbudsjettet nesten doblet. Samtidig er fellesskapet styrket
57 også her. Alle partiene på stortinget står sammen om Langtidsplanen for forsvaret, vårt
58 forsvarsløft, som vil bety en betydelig styrking av sektoren.

59 *Løsninger i fellesskap*

60 Verden står overfor en rekke utfordringer som ikke kan løses av enkeltland eller regioner.
61 Globale utfordringer som global oppvarming, spredning av atom- og biologiske våpen,
62 pandemier og våpenkappløp i verdensrommet kan bare løses gjennom samarbeid på tvers av
63 landegrenser og regioner, med bakgrunn i felles regelverk. Å bidra til effektivt og forpliktende
64 internasjonalt samarbeid i FN og andre internasjonale organisasjoner er derfor en avgjørende
65 utenrikspolitisk prioritet for Norge. Arbeiderpartiet skal være en tydelig stemme for FN og det
66 multilaterale systemet.

67 FN og det multilaterale systemet er under reelt press som følge av tillitskrise mellom sentrale
68 land og manglende finansiering. Et svakere FN vil ramme de aller svakeste og forårsake
69 internasjonal ustabilitet.

70 Arbeiderpartiet skal vektlegge Norges rolle som brobygger i de multilaterale organisasjonene.
71 Arbeiderpartiet skal aktivt støtte at sammensetningen av sentrale organer som FNs
72 sikkerhetsråd bedre spiller dagens politiske realiteter.

73 I en tid der det internasjonale systemet er i konstant endring, er det viktigere enn før å skape
74 nye allianser i det globale sør. Arbeiderpartiet mener at det er viktig at Norge utvider sine
75 partnerskap med land og definerende organisasjoner i det globale sør. Det inkluderer
76 samarbeid med regionale organisasjoner som Afrikas union, ASEAN, og i fora som G20.

77 *Et tettere samarbeid med Europa som tjener Norges interesser*

78 Det er avgjørende viktig for Norge at Europa lykkes. Europeisk samarbeid er viktigere enn det
79 har vært på svært lenge. Det er i Europa vi finner vårt nærmeste verdifelleskap basert på
80 menneskerettigheter, demokrati og rettsstat. EU spiller i dag en svært sentral rolle på alle
81 områder av europeisk samarbeid, og det er viktig at Norge er påkoblet dette stadig tettere
82 samarbeidet. Gjennom EØS har Norge i 30 år vært en del av EUs indre marked. I sum har det
83 tjent norske interesser vel. Som en mellomstor og åpen økonomi er det avgjørende for et lite
84 land som Norge at det indre marked og EUs økonomi forblir åpen for oss. Nå enda mer enn før.
85 Det er i vår interesse å samarbeide med EU om økonomisk sikkerhet for å ivareta norske
86 interesser og sikre forutsigbarhet for norsk næringsliv.

87 Arbeiderpartiet mener at Norge skal styrke samarbeidet med EU, også på områder som faller
88 utenfor EØS-avtalen. Det gjelder for eksempel forsvar og sikkerhet innenfor rammen av NATO.
89 Norge må også styrke samarbeidet med EU i arbeidet med klima- og naturkrisen,
90 helseberedskap, romsamarbeid og handelspolitikk. De store oppgavene løser vi best sammen,
91 også i Europa.

92 I en stadig mer urolig verdenssituasjon er det ekstra viktig at vi står samlet, både i Europa og i
93 Norge. Arbeiderpartiet mener derfor at det ikke er tiden for en medlemskapsprosess nå som får
94 frem mer av det som skiller oss, enn det som samler oss.

95 *En handelskrig som ikke tjener noen*

96 Norsk økonomi er tett integrert i den globale økonomien. Internasjonal handel har tjent Norge
97 svært godt og vært avgjørende for vår velstandsutvikling. En stor andel av det som
98 produseres i Norge blir solgt til andre land. Norge er også avhengig av import, både til
99 eget forbruk og til innsatsvarer til produksjon i Norge. Arbeiderpartiet vil derfor fortsette
100 arbeidet for regelbasert handel basert på forutsigbare rammebetingelser. Vi skal jobbe
101 aktivt mot global handelskrig og gjenreisning av tollbarrierer. Vårt hovedmål skal være å
102 beskytte norske arbeidsplasser i en stadig mer urolig verden.

103 **Forsvar for folkeretten og en prinsippfast utenrikspolitikk.**

104 Få land er like avhengig av folkeretten, som Norge. Vår fisk, olje og gass er vernet av havretten
105 og FN-pakten. Vi grenser mot Russland, som holdes tilbake av folkeretten. Og vi har en åpen
106 økonomi basert på internasjonale regler. Nettopp derfor er det i norsk kjerneinteresse å forsvare
107 folkeretten, og å bevare en regelbasert verdensorden. Det krever at land i nord og sør ser på
108 folkeretten som et rettfærdig regelverk. Det innebærer at reglene må anvendes konsekvent.
109 Under Arbeiderpartiet har Norge lagt stor vekt på å føre en prinsipiell utenrikspolitikk uten

110 såkalte folkerettslige dobbeltstandarder. Vi har gitt vår utvetydige støtte til Ukrainas
111 selvforsvarskamp mot Russlands ulovlige angrepskrig. Og vi har kritisert Israels brutale
112 krigføring i Gaza og ulovlige okkupasjon på Vestbredden. Vi gjør dette for å hegne om en
113 fredelig og rettferdig verdensorden, inkludert Norges egen nasjonale sikkerhet.

114 Arbeiderpartiet legger vekt på arbeidet med fred og konfliktløsning. Vi mener Norge har
115 interesse av å opprettholde kontakt med et vidt spekter av stater og væpnede grupper, også
116 dem som står langt fra oss verdimessig. Slik kan Norge bidra til å løse og dempe konflikter. Vår
117 tilnærming bidrar også til å avklare tenkning og prioriteringer hos sentrale aktører som få andre
118 snakker med. Dette kan brede grunnen for diplomatiske løsninger. Det bidrar også til et mer
119 samarbeidende globalt samfunn, et som beveger seg forbi splittende forestillinger om "oss" og
120 "dem".

121 *Midtøsten*

122 Det siste halvannet året har vi vært vitne til intens krigføring i Midtøsten, inkludert i Israel, Iran,
123 Palestina og i Libanon. Under Arbeiderpartiet skal Norge fortsette å engasjere seg for fred og
124 stabilitet i Midtøsten, basert på folkeretten.

125 Når det gjelder konflikten mellom Israel og Palestina, tar Arbeiderpartiet utgangspunkt i både
126 Palestinas rett til selvbestemmelse og Israels rett til sikkerhet innenfor rammene av folkeretten.
127 Vi står fast ved vårt mangeårige engasjement for en varig løsning mellom Palestina og Israel
128 basert på to-statsløsningen.

129 Israels okkupasjon er i strid med folkeretten og gjør det i praksis umulig å styre Palestina.
130 Arbeiderpartiet skal fortsette engasjementet for at alle bosetningene fjernes og at landområdet
131 returneres til palestinerne.

132 Arbeiderpartiet fordømmer Hamas sitt brutale terrorangrep mot Israel 7. oktober 2023. Vi
133 fortsetter å kreve at alle gisler løslates umiddelbart og uten betingelser. Israels maktbruk i
134 etterkant av angrepet har imidlertid gått langt utover folkerettens rammer for hva som er lov i
135 krig. Titusener av sivile, herunder barn og humanitære hjelpearbeidere, er drept. Israel har
136 begått omfattende og systematiske brudd på folkeretten. Behovet for en ny våpenhvile og for
137 humanitær tilgang er ekstrem.

138 Norge med Arbeiderpartiet i regjering har vært en pådriver i kampen for et fritt Palestina. Siden
139 krigen mellom Hamas og Israel startet i oktober 2023 har Norge ledet an når det gjelder kritikk
140 av Israels ulovlige maktbruk og sabotasje av tostatsløsningen. Dette har blitt fulgt opp i form av
141 konkret politikk. Vi var blant de første i Europa som krevde at Israel gikk med på en våpenhvile.
142 Da de fleste internasjonale givere trakk støtten til FNs hjelpeorganisasjon for palestinske
143 flyktninger (UNRWA), økte Norge støtten og jobbet aktivt for å få flere givere tilbake igjen.
144 Norge har valgt å bruke de internasjonale domstolene aktivt for å holde Israel og Netanyahu-
145 regjeringen ansvarlige for deres folkerettsbrudd. Vi har vært en tydelig stemme i prosesser for
146 Den internasjonale straffedomstolen (ICC) for at de ansvarlige for internasjonale forbrytelser i
147 Palestina får sin rettmessige straff. På norsk initiativ besluttet FNs generalforsamling å be Den

148 internasjonale domstolen (ICJ) avgi en uttalelse om Israels folkerettslige forpliktelser til å slippe
149 til humanitær bistand til Palestina. Norge er en av de største humanitære giverne til Palestina og
150 vil fortsette å lede dette arbeidet. Arbeiderpartiet i regjering har også anerkjent Palestina som
151 egen stat. Norge, sammen med Saudi Arabia og EU, leder Den globale alliansen for en
152 tostatsløsning.

153 Arbeiderpartiet mener at Norge skal fortsette å ta en lederrolle i arbeidet med en tostatsløsning,
154 støtte til palestinske myndigheter, arbeide for uhindret humanitær tilgang og sikre
155 ansvarliggjøring for folkerettsbrudd.

156 Det aller viktigste for Palestina nå er en våpenhvile og at det etableres en klar og tydelig plan for
157 en reell palestinsk stat. Den internasjonale oppslutningen om tostatsløsningen har aldri vært
158 større, inkludert blant statene i Midtøsten. Det er positivt at det er den arabiske fredsplanen som
159 er det viktigste internasjonale veikartet for en tostatsløsning. Norge støtter aktivt dette arbeidet.
160 Arbeiderpartiet mener at Norge skal fortsette den sterke politiske støtten til et fritt Palestina.

161 Arbeiderpartiet skal føre en aktiv politikk for å motvirke israelske folkerettsbrudd. Det innebærer
162 at brudd på folkeretten må få klare konsekvenser. Arbeiderpartiet skal sørge for at Norge leder
163 an i dette arbeidet. Effektive tiltak krever bred internasjonal forankring.

164 Ingen norske aktører skal bidra til israelske folkerettsbrudd. Under Arbeiderpartiets styre
165 besluttet regjeringen i 2022 å kreve merking av produkter fra ulovlige israelske bosettinger.
166 Arbeiderpartiet har sørget for utstedelse av frarådninger til næringslivet mot handel som bidrar
167 til å opprettholde Israels okkupasjon av Palestina. Basert på dette vil Arbeiderpartiet ta initiativ til
168 et forbud mot handel og annen næringsvirksomhet som bidrar til å opprettholde Israels ulovlige
169 okkupasjon og tilstedeværelse i Palestina. Et slikt forbud skal utvikles i samarbeid med
170 næringslivet og andre relevante aktører. Det skal utredes om det er behov for og mulig med
171 innstramminger i regelverket for offentlige anskaffelser for å sikre tilstrekkelig etterlevelse av
172 menneskerettigheter og krigens folkerett, herunder forbudet mot ulovlig okkupasjon.

173 Internasjonalt skal Norge under Arbeiderpartiet ta ytterligere initiativ for effektive internasjonale
174 tiltak mot folkerettsbrudd i regionen.

175 **Nordområdene**

176 Nordområdene er Norges viktigste strategiske satsingsområde.

177 Arbeiderpartiet legger stor vekt på å fortsette arbeidet med å fornye nordområdepolitikken i
178 møte med en ny tid. I dette arbeidet må det legges stor vekt på å sikre livskraftige og
179 motstandsdyktige samfunn nord i landet vårt. Det innebærer at Norge skal ha en økt satsing og
180 være verdensledende på polarforskning og forskning i nord. Forskning og kunnskap om polare
181 strøk er strategisk og geopolitisk viktig, og vesentlig for å forstå og handle på flere
182 samfunnsområder, som klima, miljø og hav. Tidligere var det et ønske om å samarbeide tettere
183 med vårt naboland Russland i nord. Dette er ikke lenger tilfellet. I stedet må vi legge større vekt
184 på samarbeidet med de nordiske landene nord i Norden. Med Sverige og Finland i NATO blir
185 nordområdene også en stadig viktigere del av alliansen. Våre nordområder skiller seg ut fra de

186 andre arktiske statene. En stor andel av Norges befolkning bor i nord, og det er ledende
187 kunnskapsinstitusjoner og næringsaktører med stor betydning for norsk økonomi i nord. Uten
188 folk i nord, ingen sikkerhet. Uten sikkerhet, ingen folk.

189 Arbeiderpartiet vil skape gode og levende lokalsamfunn i nord. I nord er det et enormt potensial
190 for ny industri, ren industri. Skal den lykkes må vi ha mer fornybar kraft og god infrastruktur.
191 Skal vi få nok folk med rett kompetanse til jobbene må det være gode barnehager, skoler og
192 gode lokalsamfunn.

193 Siden 2021 har vi satset på dette og gjort nordområdepolitikken til innenrikspolitikk. Det har vært
194 viktig, i møte med den utenrikspolitiske situasjonen. Arbeiderpartiet mener at det er viktig å
195 fortsette å styrke evnen til samfunn i nord til å håndtere sammensatte trusler. Den store
196 forsvarssatsingen i nord skal bygge opp om totalberedskap, bosetting og næringsutvikling.

197 Norge har alle forutsetninger for å fortsette å være en ledende polarnasjon. Å holde denne
198 posisjonen krever imidlertid tilstedeværelse, innsats og ressurser. Økt aktivitet og interesse for
199 Arktis må håndteres i nær dialog med arktiske allierte og andre europeiske partnere.

200 **Internasjonal solidaritet og rettferdig fordeling**

201 Arbeiderpartiets utviklingspolitikk er forankret i FNs bærekraftsmål, klimamålene og
202 menneskerettighetene. Det betyr støtte til områder hvor vi har særlige fortrinn og kan utgjøre en
203 forskjell. Vårt mål er rettferdig, solidarisk, bærekraftig samfunnsendring. Økende ulikhet, økte
204 stormaktsrivalisering, autoritære strømninger og brudd på menneskerettighetene krever en aktiv
205 politikk for å styrke demokratiske verdier og rettferdig fordeling av ressurser.

206 USA har lenge vært den absolutt største giveren av internasjonal bistand og nesten en tredjedel
207 prosent av all bistand kommer fra USA. I møte med dette er det ekstra viktig at store givere som
208 Norge deltar aktivt i internasjonale samtaler om effektiv bruk av bistandspenger.

209 Under Arbeiderpartiet skal Norge bruke 1prosent av BNP på bistand. Vi skal arbeide for et effektivt
210 FN som bidrar til fattigdomsreduksjon og humanitær bistand. Det innebærer å stille krav om
211 effektivisering og innsparinger, men også at land fra det globale sør blir bedre representert.
212 Respekt for arbeidstakernes rettigheter og sosial dialog er viktig for å oppnå dette målet. Både
213 arbeidslivets parter og sivilsamfunnsorganisasjoner er sentrale endringsaktører for å lykkes.

214 Arbeiderpartiet vil føre en sosialdemokratisk utviklingspolitikk. Det innebærer å sette land i stand
215 til å omfordele ressursene i eget land. Arbeiderpartiet mener derfor at Norge skal støtte arbeidet
216 med en internasjonal rammekonvensjon for skattesamarbeid. Det er også viktig at vi bidrar i
217 arbeidet med å skape institusjoner som kan bidra til rettferdig omfordeling.

218 Arbeiderpartiet mener at arbeidet med kvinners rett til å bestemme over egen kropp skal
219 styrkes, spesielt gjennom en satsing på innsatsen for seksuell og reproduktive helse og
220 rettigheter. Sivilsamfunnsorganisasjoner og internasjonale organisasjoner som arbeider med
221 dette skal styrkes. Kvinner skal være representert i alle internasjonale prosesser.

222 Norge skal gå i front for å sikre en rettferdig global økonomi, der arbeidstakerrettigheter ivaretas
223 og multinasjonale selskaper ikke kan utnytte skatteparadiser til å unndra seg ansvar. Vi vil jobbe
224 for at internasjonale handelsavtaler fremmer bærekraftig utvikling, sosial rettferdighet og
225 klimatiltak. Norsk bistand skal være målrettet mot de områdene, og organisasjonene, der
226 bistanden kan utgjøre størst forskjell for de mest utsatte.

227 For å håndtere de globale utfordringene vi ser i dag må vi ta et større ansvar for sårbare stater
228 og mennesker på flukt. Norge skal bidra med humanitær bistand og støtte til utvikling, samtidig
229 som vi jobber for politiske løsninger på langvarige konflikter. Vi står sammen med våre partnere
230 i arbeidet for å sikre demokrati, menneskerettigheter og sosial rettferdighet på tvers av
231 landegrenser.

232 **Klima- og naturkrisen – vår største felles utfordring**

233 Klima- og naturkrisen er menneskehetens største felles utfordring. Krisene kan kun løses
234 gjennom forpliktende internasjonalt samarbeid. Derfor har Norge spilt en sentral rolle i å sette
235 sterke mål for omstilling i slutterklæringen fra COP28, og for å dra i havn en sterk og
236 forpliktende naturavtale. Arbeiderpartiet mener at Norge skal fortsette å være en pådriver for
237 globale klima- og naturløsninger og følge opp våre internasjonale forpliktelser.

238 Klimakrisen og naturkrisen henger tett sammen. Den ene kan ikke løses på bekostning av den
239 andre.

240 Vi vil styrke Norges samarbeid med EU og andre internasjonale aktører for å sette forpliktende
241 mål for å kutte klimagassutslipp, sikrer vern av natur, fremme grønn industri og sikre en
242 rettferdig omstilling som tar hensyn til både arbeidstakere og miljø. Gjennom teknologisk
243 utvikling, investeringer i fornybar energi og støtte til utviklingsland skal vi bidra til å begrense
244 global oppvarming og redusere sårbarheten for klimaendringer.

245 **Landssituasjoner**

246 *Syria*

247 I Syria har Assad-regimet falt. Det gir håp til en befolkning som har levd i undertrykkelse i over
248 50 år. Det er viktig at den nye overgangsregjeringen sikrer en inkluderende prosess i
249 overgangen til et mer stabilt Syria. Arbeiderpartiet skal bidra til at det internasjonale samfunnet
250 kan bistå de nye syriske myndighetene med ressurser til gjenoppbygging og fremme av
251 menneskerettigheter og rettsstatsprinsipper.

252 *Belarus*

253 Diktaturet i Belarus er ansvarlig for en omfattende undertrykkelse av egen befolkning. Regimet
254 har det siste året lagt til rette for Russlands ulovlige angrepskrig i Ukraina. Styresmaktene har
255 de siste årene fengslet tusenvis av opposisjonelle. Størstedelen av landets opposisjon befinner
256 seg nå av nødvendighetshensyn i eksil. Arbeiderpartiet støtter demokratibevegelsen i Belarus
257 og mener at støtten til sivilsamfunn og menneskerettighetsorganisasjoner i landet bør styrkes.

258 *India*

259 Verdens største demokrati har under ledelse av det hindunasjonalistiske regjeringspartiet
260 Bharatiya Janata Party (BJP) blitt mindre demokratisk. Sivile rettigheter er under press,
261 herunder ytrings-, presse- og religionsfrihet. Religiøse minoriteter opplever utstrakt
262 diskriminering, blant annet som følge av økende hindunasjonalisme. Arbeiderpartiet er særlig
263 bekymret over tiltakende polarisering og en knebling av sivilsamfunnsorganisasjoner,
264 opposisjonelle og journalister i India.

265 *Kurderne*

266 Kurderne er trolig den største etniske folkegruppen uten en selvstendig stat. Om lag 30 millioner
267 kurdere lever i Irak, Iran, Syria og Tyrkia, og opplever flere steder diskriminering og
268 undertrykkelse. Arbeiderpartiet mener at Norge bør samarbeide med andre land for å bedre
269 kurdernes situasjon, herunder dialog med landene med kurdisk befolkning med mål om å sikre
270 den kurdiske befolkningens økonomiske, sosiale og politiske rettigheter. Forfølgelsen vårt
271 prokurdiske søsterparti HDP opplever i Tyrkia er uakseptabel og må påtales.

272 *Marokko og Vest-Sahara*

273 Norge må styrke sitt engasjement for en fredsløsning i Vest-Sahara, som har vært okkupert av
274 Marokko siden 1975. Saharawienes legitime rett til selvbestemmelse og organisasjonsfrihet må
275 respekteres. Den marokkanske okkupasjonen er i strid med folkeretten, og Vest-Sahara må nå
276 få sin uavhengighet. I tråd med handelsråd fra Stoltenberg II-regjeringen, må Norge fortsette å
277 fraråde norske næringslivsengasjementer i Vest-Sahara som er i strid med saharawienes
278 ønsker og interesser.

279 *Pakistan*

280 Den økonomiske og politiske krisen i Pakistan er alvorlig. Sikkerhetssituasjonen er forverret det
281 siste året. Polarisering og ekstremisme er vedvarende utfordringer. Det er behov for å finne
282 bærekraftige, politiske løsninger og samtidig styrke arbeidet for kvinners rettigheter, ytringsfrihet
283 og demokrati. Militærets innflytelse bør begrenses i tråd med demokratiske prinsipper.
284 Arbeiderpartiet er særlig bekymret over den stadig forverrede situasjonen for religiøse
285 minoriteter i Pakistan og den enorme økonomiske ulikheten.

286 *Somalia*

287 Somalia står overfor store utfordringer som klimaendringer og tørke, matsikkerhet, terrorisme og
288 uroligheter, samt flyktninger og internt fordrevne. Arbeiderpartiet vil derfor at Norge skal øke
289 innsatsen for stabilisering og konfliktforebygging i landet, videreføre humanitær bistand samt
290 styrke arbeidet for klima- og matsikkerhet.

291

292

293 *Sudan*

294 Arbeiderpartiet er sterkt bekymret over den dramatiske utviklingen i Sudan. Situasjonen er både
295 farlig og uoversiktlig, med en reell fare for en langvarig og brutal borgerkrig – i en allerede tungt
296 belastet region og i et land hvor sivilbefolkningen i tiår har måttet leve under et diktatorisk og
297 undertryggende regime. Det hviler et tungt ansvar på de stridende partene for å beskytte sivile
298 og i tillegg sikre befolkningen tilgang til livsnødvendige forsyninger. Kamphandlingene må
299 opphøre. Norge bør fortsette innsatsen for nedtrapping av konflikten, for å få i stand en varig
300 våpenhvile i landet og bidra til demokratisk utvikling i Sudan.

301 *Kina*

302 For Norge er Kina både en samarbeidspartner, en konkurrent og en strategisk rival. Norge fører
303 en interessebasert Kina-politikk langs en nordisk-europeisk linje. Vi samarbeider med Kina når
304 det er i vår interesse. Vi skal unngå avhengigheter og samarbeid på samfunnskritiske områder.
305 Vår politikk er basert på at ingen globale utfordringer kan løses uten Kina. Arbeiderpartiet
306 oppfordrer kinesiske myndigheter til å respektere sine menneskerettighetsforpliktelser i Xinjiang-
307 provinsen, stoppe vilkårlig frihetsberøvelse av uigurer og andre minoriteter, og samarbeide fullt
308 ut med FNs menneskerettighetsinstitusjoner for å sikre overholdelse internasjonale
309 menneskerettighetsforpliktelser.

310 *DR Kongo og Rwanda*

311 Arbeiderpartiet er svært bekymret for konflikten på grensen mellom DR Kongo og Rwanda. Vi vil
312 understreke at DR Kongos suverenitet og territoriell integritet må respekteres, og at M23-
313 soldater støttet av Rwanda på kongolesisk jord er et brudd på FN-pakten. I denne konflikten er
314 Arbeiderpartiet også helt klare i vårt krav om at de krigførende partene må overholde reglene i
315 krigens folkerett. Mennesker i nød må få tilgang til grunnleggende humanitær nødhjelp.